

emprenem

Créixer

C

TRIBUNALS

Com impedir que la seva empresa vagi a la garjola

El Tribunal Suprem ha dictat la primera sentència penal que condemna una empresa i la Fiscalia posa les bases de com evitar-ho

EL TRIBUNAL SUPREM ha dictat aquesta setmana la primera condemna penal per a tres empreses. La responsabilitat penal de les persones jurídiques es va introduir al Codi Penal el 2010, però, a la velocitat de l'administració judicial espanyola, fins ara no ha arribat la primera sentència ferma. Una sentència que confirma la decisió anterior de l'Audiència Nacional, tot i que rebaixa la pena a una de les empreses. Però una persona jurídica no pot anar a la presó, i les penes previstes són d'altres tipus, com sancions econòmiques, l'administració judicial, la venda dels actius o, fins i tot en casos molt greus, el tancament de l'empresa.

En el cas concret de la sentència, el tribunal dona per provat que Transpino SL, Geormadrid Machinery i Itsa van participar en el tràfic de més de 6.000 quilos de cocaïna amagada en maquinària d'importació i exportació entre Espanya i Veneçuela. A més de les penes de presó per als autors materials, l'Audiència Nacional va condemnar les tres empreses participants i va decretar la dissolució per a una d'elles. El Suprem anteposa el centenar de llocs de treball i a Transpino li deixa continuar l'activitat, tot i que haurà de pagar una multa de 775 milions, que podrà fraccionar. Però, per què les empreses són responsables penals del delictes? Doncs bàsicament perquè no van posar els mitjans per evitar-lo. El Suprem ho deixa clar en la seva resolució. "La determinació d'actuar de la persona jurídica (...) ha d'establir-se a partir de l'anàlisi sobre si el delictes comès per la persona física en el si d'aquella empresa ha sigut possible o facilitat per l'absència d'una cultura del respecte al dret com a font d'inspiració de l'actuació de la seva estructura d'organització".

És a dir, cal que les empreses tinguin una cultura de compliment. *Compliance* en anglès. I també cal posar els mitjans per evitar el delictes. El Suprem afirma que cal "alguna classe de formes concretes de vigilància i control del comportament dels directius i subordi-

nats jeràrquics que tendeixin a evitar els delictes".

Aquesta teoria la comparteix la Fiscalia de l'Estat, que pocs dies abans de la sentència va dictar una instrucció que estableix les bases per acusar una empresa. Si hi ha un pla de *compliance* i s'estableixen els controls adequats per evitar el delictes, l'empresa pot ser exonerada dels fets que hi passen. La Fiscalia, a més, dedica un apartat a la responsabilitat dels partits polítics i sindicats i les seves fundacions. Ja està actuant en aquest sentit en la investigació del buidatge dels discos durs de l'ordinador de l'extresorer del PP Luis Bárcenas.

POSAR TALLAFOCS PER evitar la responsabilitat és clau. Així ho expliquen Haidé Costa i Fruitós Richarte, exmagistrats i socis fundadors de Judilex, una empresa dedicada a fer plans de *compliance* per a les empreses. Haidé Costa explica que en més del 80% de delictes econòmics s'utilitzen empreses per cometre'ls. Per evitar condemnes a les empreses cal "instaurar una cultura de compliment i tenir un pla de riscos". Això suposa formació i prendre mesures. Perquè acabi eximint l'empresa de la seva responsabilitat, no obstant això, "el pla ha de ser raonable". Amb un bon pla s'evitaria l'efecte Arthur Andersen, el cas de la companyia americana que va anar a judici i es va enfonsar pel cost del procés en la seva reputació, malgrat que va acabar sent absolta. Segons Haidé Costa el judici s'hauria evitat amb un pla de riscos. Fruitós Richarte assegura que tot plegat pot tenir un efecte positiu en la lluita contra la corrupció política si s'exigeix a les empreses un bon pla i se'ls imposen auditories penals perquè puguin concórrer en els concursos públics.—**Xavier Grau**

M. FOUZ

MERCATS FINANCERS

Espies contra les noves preferents

La Comissió Nacional del Mercat de Valors (CNMV) comprovarà la comercialització de productes financers amb compradors anònims

TOT TÉ UNA LLIÇÓ, i en principi sembla que la Comissió Nacional del Mercat de Valors (CNMV), l'organisme que supervisa els mercats de capitals, ha après alguna cosa de la crisi i les males pràctiques, com ara la venda de participacions preferents de les antigues caixes, que es van vendre a petits inversors que no sabien gaire què compraven o, fins i tot, van ser enganyats, segons han reconegut diverses sentències. Ara la CNMV ha explicat la seva estratègia per al 2016. I després de les moltes crítiques que ha rebut l'organisme que presideix Elvira Rodríguez per la seva passivitat davant casos com el de les preferents, el canvi d'actitud serà ben visible.

L'estratègia passa per un fenomen ben conegut en el món del comerç, però insòlit en els mercats de capitals: s'utilitzaran experts externs per comprovar la comercialització de productes financers i també el que se'n diu *mystery shopping*. Traduït en llenguatge planer, espies.

Això vol dir que persones contractades per la CNMV o pels seus col·laboradors externs aniran a veure els operadors que venen productes financers fent-se passar per clients normals, per veure si donen explicacions suficients i adequades al possible inversor. La informació que es facilita al client serà clau, segons la mateixa Elvira Rodríguez: "Cadascun pot assumir el risc que vulgui però, com a mínim, ha de saber a què s'enfronta".

AQUESTS ESPIES, AMB la seva feina, completaran una altra de les mesures que acaba d'entrar en vigor: el semàfor de risc. Cada producte financer ha d'anar senyalitzat amb el risc amb un codi de colors i una escala del 0 al 6. Aquest codi l'han d'introduir els comercialitzadors en el producte i incloure'l en la informació que es dona al possible client abans que el compri. Així, dipòsits, bons, accions, assegurances i plans d'inversió aniran senyalitzats, però no els fons d'inversió ni el deute públic espanyol, de les comunitats i dels estats membres de la Unió Europea.

Però, com que el món real sempre s'avança a la llei, la CNMV ja pensa que, a més de supervisar, haurà de castigar les males pràctiques. Per això vol modificar el règim sancionador que preveu la llei del mercat de valors amb la intenció de poder imposar multes més altes a qui no ho faci bé. També es desenvoluparà una nova eina informàtica per investigar els possibles casos d'ús d'informació privilegiada. Un altre dels objectius de l'organisme és avançar en la convergència europea en la supervisió dels mercats, cosa que té lògica, perquè en mercats globals calen supervisors globals. La CNMV té ara la presidència del comitè per la convergència en la supervisió (ESMA, per les seves sigles en anglès), que s'ha reforçat per coordinar la implantació de la normativa de manera homogènia, evitar els arbitratges de supervisió entre els diferents estats i detectar les àrees en què cal més integració.

L'economia col·laborativa també entrarà en el radar de la CNMV. Han aparegut nous actors en el mercat i moltes *start-ups*, que uneixen la tecnologia financera amb els principis col·laboratius. *Crowlending*, *crowdfunding* i altres conceptes han entrat amb força en el mercat financer i cada cop prenen més força, i per això l'organisme supervisor vol tenir controlades aquestes plataformes per evitar ensopagades que posin en perill els diners dels estalviadors.

Que de les experiències se n'aprèn ho ha reconegut la presidenta de la CNMV, que ara posa com a exemple el cas en què l'organisme ha sortit més ben parat, la crisi de Banco Madrid. "S'ha resolt amb èxit", diu Rodríguez, i per això utilitzarà aquesta experiència per afrontar noves crisis.—**X. G.**